

DE GRÅ SIDER

Nyhedsbrev for Dansk Tiroler Grauvieh

Nr. 3 - December 2016

Dansk Tiroler Grauvieh

Formandens klumme

Sidste gang i De Grå Sider sluttede jeg med at ønske alle en god og tør høst.

Jeg tror alle opnåede dette, og der er mere protein i kornet i år, end der har været de foregående år. Dette er positivt og med det fantastiske flotte efterårsvejr, tror jeg at alle har et ret stort lager af godt foder til dyrene i vinter. Dette hjælper på økonomien i produktionen, og dette er også tiltrængt.

MOMS: Bestyrelsen har haft sendt en anmodning til SKAT om et bindende svar på, om foreningen er momspligtig eller ej.

Det er SKATs vurdering, at foreningen er momspligtig af både foreningens kontingentindtægter og indtægter fra sædsalg.

Skat forholder sig ikke til foreningens økonomiske fortid, men alene til omsætningen i fremtiden.

Dette betyder, at Dansk Tiroler Grauvieh foreningen er momspligtig, så snart bestyrelsen kan se, at foreningens omsætning vil overstige 50.000 kr.

Dette vil ske i 2017, da vi skal importere sæd igen. Så bestyrelsen påregner, at foreningen skal være momspligtig fra begyndelsen af 2017.

Pia og Lars Nørskov Madsen tog et rigtigt godt initiativ og inviterede alle medlemmer til hyggedag d. 3 september på Jegindø og det var hyggeligt.

Andre har lovet at skrive om dette, men jeg vil blot nævne deres naturpleje, som jo er oppe i tiden.

Naturpleje prøvede vi at videreudvikle på, så Temadagen hos Benthe og Jens Rasmussen d. 8. oktober kom til at omhandle samspil og modspil omkring avlsarbejde og foreningsledelse ved Jørgen Skov Nielsen.

Samt Økologi: mark - gødning - regelsæt.

Det var blot ærgerligt, at så få havde valgt at komme og høre en meget veloplagt og velforberedt Jørgen Skov Nielsen give sit bud på, hvordan man bør optræde i bestyrelsesarbejde, og hvordan en lille forening som vores, bedst udnytter de resurser vi investerer i avlsarbejdet.

De, som fortalte om økologi, var desværre langt fra lige så velforberedt som Jørgen Skov. De havde åbenbart ikke forstået vore forventninger til dem. Vi lærte dog noget. Jørgen Skov var inde på vigtigheden af at bruge afprøvede tyre. Her kommer avlsstationen i Ålestrup ind i billedet.

Der går igen i år en Grauvieh tyr på Ålestrup. Tyren kommer fra Jens Carlsen. Tyren er en Artos søn, som er færdigafprøvet 23 januar 2017.

Ifølge Jens Carlsen er tyren til salg.

Sidste år var der også en Grauvieh tyr til afprøvning på Ålestrup. Tyren står nu hos Lars Nørskov Madsen, og den kan evt. lejes. Såfremt nogen er interesseret så kontakt venligst ejerne.

Ved budgetlægningen for Ålestrup Avlsstation for år 2017 kom det frem, at økonomien er stram, da nogle af de antalsmæssige store racer vil skære meget ned på afprøvning af deres tyre. Man skulle nå en garanti for ca. 100 kalve på stationen. Man nåede 97 stk., hvilket blev accepteret. Grauvieh foreningen måtte love at komme med 1 kalv, som SKAL findes. Tilskuddet til en kalv vil være uændret. Det er 1500kr. fra Viking Danmark + 5500kr. fra Grauvieh foreningen. Dette beløb svarer til den straffeafgift, som skal betales, såfremt det ikke lykkes at finde kalven. Efter 2017 ser det desværre meget svært ud for økonomien på avlsstationen.

En af de helt store udfordringer foreningen står med er at skaffe sæd af gode

afprøvede tyre til en pris, som avlerne kan og vil betale. For det viste sig umuligt at samle 30-35 kvier til eksport. En af årsagerne var, at der ligger krydsningskalve i kvierne. Det er bekymrende. Dette er lig med tilbagegang for vores race.

I skrivende stund er kåringerne ved at være overstået, og jeg håber at alle, som ville have kåret, fik sig meldt til. Jeg har selv haft besøg af Torben Andersen, og det var en god og konstruktiv oplevelse på vejen frem med avlsarbejdet her. Det kan anbefales.

Der vil blive holdt klargøringskursus til dyrskue, samt kursus om klovpleje d. 25-2-2017.

Generalforsamling holdes hvert 3. år på Sjælland.

I 2017 holdes generalforsamlingen d. 20-5 hos Tine og Jesper Petersen Særslevvej 6, 4850 Stubbekøbing.

Tine og Jesper sælger alt deres kød privat.

Til slut vil jeg ønske alle medlemmer et godt helbred, held og lykke med de dejlige Grauvieh samt en Glædelig Jul og Godt Nytår.

Bjarne Therkelsen.

Sæt X i kalenderen

- 25. februar Klargøringskursus til dyrskue
- 1. april Deadline for nyhedsbrev
- 20. maj Generalforsamling hos Tine og Jesper Petersen Stubbekøbing

---

HUSK Kalvens navn skal starte med **N** i 2017!

Koens dag på Jegindø

Familien, Pia og Lars Nørskov Madsen havde lørdag den 3. september 2016 inviteret til koens dag på adressen: Ibstedvej 12, Jegindø.

Der var i alt 25 medlemmer, som havde taget imod invitationen.

Vi blev mødt af et meget veldækket bord til brunch, det var helt overvældende hvad der blev budt på. Pia havde haft rigtig travlt i køkkenet.

Der var en god og hyggelig stemning.

Efter at have fået fyldt maverne, blev vi inviteret på en spadseretur til den nordlige side af øen, hvor Pia og Lars havde nogle kreaturer og heste gående på en strandeng.

Det var tydeligt, at det var hestene, som bestemte.

Vi vendte tilbage til ejendommen, hvor der ventede os en overraskelse.

Pia og Lars havde lavet en aftale med en af naboerne, som har et lille firma med hestevognskørsel til kørsel med studenter og feriegæster.

Vi tog herefter plads i hestevognen, der var indrettet med bænke i begge sider og i midten af vognen. Den var til alt held overdækket med en presenning og med ruder hele vejen rundt.

Vi blev herefter kørt rundt på øen ud til den vestlige side ned til dæmningen, som forbinder Jegindø med Thyholm.

Her blev vi læsset af, idet vi nu havde en god spadseretur ud på en strandeng, hvor det viste sig, at Pia og Lars havde nogle kreaturer til at græsse.

Hestevognen var i mellemtiden kørt om til den modsatte side af strandengen, hvor vi igen kunne få vores ben op at køre.

Vi blev nu kørt ned til havnen på Jegindø, hvor der nu blev dækket borde til eftermiddagskaffe og dejlig hjemmebagt kage.

Inden turen gik videre, var der mulighed for at se et mindre fiskerimuseum der var indrettet i en gammel trælade. Her kunne man se, hvordan fiskerne havde levet deres liv og hvilke fangstredskaber de havde anvendt.

Turen gik nu tilbage til udgangspunktet hos Pia og Lars hvor snakken gik lystigt.

Lars fortalte, at han på en mark overfor ejendommen havde tilsået en god blanding af restfrø, den så ud til at ville give en god afgrøde.

Lars fortalte også, at han ikke kørte rundballerne med halm ind i en lade, men først hentede dem direkte på marken, når de skulle bruges.

Det var efterhånden blevet tid til aftensmad, hvorfor Lars tændte op i grillen, hvor vi så kunne få stegt vores medbragte kød.

Pia havde jo igen været på banen og havde lavet tilbehør til maden.

Stor tak til Pia og Lars for deres initiativ.

Jens Rasmussen.

Agromek 2016

Så har der været agromek

Det foregik indendørs i Messecenter Herning. Der var ca. 170 kødkvæg fordelt på 12 racer, hvoraf 6 af dem var Grauvieh, bestående af 2 køer samt 4 kvier.

Alle dyrene kom onsdag aften. Torsdag skulle dyrene så i ringen. Grauvieh skulle først dømmes kl. ca. 14:30

Nissen I/S	Kvie katalog nr. 45	22 point
Familien Andersen	Kvie katalog nr. 46	23 point
Familien Andersen	Kvie katalog nr. 47	23 point (Bedste grauvieh, ærespræmie + pokal)
Familien Nørskov Madsen	Kvie katalog nr. 48	22 point
Familien Nørskov Madsen	Ko katalog nr. 49	23 point (2. bedste grauvieh, ærespræmie)
Nissen I/S	Ko katalog nr. 51	23 point

Fredag var der interbreed, hvor grauvieh kvie nr. 47 kom i finalen sammen med 2 andre racer. Det var bare flot.

Kl. 17:00 vendte dyrene og ejerne næsen hjemad igen. Det var et par dejlige dage – så mon ikke der kommer flere Grauvieh om et par år, det håber jeg.

Tove

En vigtig erfaring rigere

En vejesætning er et godt sted at lave forsøg. Der er let at se hvad der sker på dyrene når der ændres i forholdene dyrene går under, og hvad der sker når der ændres i specielt fodringen. Det er let at se fordi de vejninger der løbende foretages, kan sammenlignes med tidligere vejninger, der er

foretaget under de forhold der har været for besætningen på det tidspunkt.

På Skovbækgaard afgræsser vi naturarealer. Både vores egne marker og via udlån af dyr. Det er typisk paragraf 3 jord, og det er områder der er begrænsninger på for at fodre ude på arealerne.

Vi har tidligere holdt tyrekalvene hjemme, og med fri adgang til kalveskjul. Deri er der altid fodret med valset byg og kraftfoder.

Ude på de lånte jorde, må der ikke fodres i kalveskjul, med mindre der søges om det, ved kommunen. Det kan synes lidt underligt at vi skal det, men sådan er reglerne.

Resultatet af at sende ko med kalv ud til gratis foder, har den omkostning at tilvæksten på kalvene forringes væsentligt.

Vores tidligere gennemsnits vægte, 1 årsvægten, på vores tyre har gennem langtid ligget på 568 kg.

Med dette års vejninger, 5 stk. snart overstået, ligger vores 200 dages vægte på 276 kg, og 1 årsvægten er faldet til 539 kg.

Det er et fald på næsten 30 kilo. På et år, med som sædvane forskellige tyrelinier.

Det er meget, og det er nok tvivlsomt om vi kan indhente vægten på de dyr der vejer 30 kg mindre end de plejer.

Det bliver vinterens arbejde at prøve, at hente det tabte, men det er nok ikke muligt.

Viden om vi fodre er, at der går ca. 5 foderenheder (FE) til at producere 1 kilo tilvækst, og at prisen for at producere den rene tilvækst ligger et sted mellem 5 og 10 kr./ kg tilvækst. Når specielt kornprisen er på 1 kr/kg.

Det betyder at når vi tager noteringerne på 25-30 kr/kg, så er der ca. 20 kr. tilbage til at aflønne vores produktion.

Det betyder 600 kr. mere på en standard afregning pr kalv. Sælges kødet privat, ligger fortjenesten højere.

Så derfor kan det svare sig at dyrene bliver fodret løbende op gennem opvæksten, i det vi tror vi spare kun giver en mindre indtjening.

På Skovbækgaard vil vi nu søge kommunen om adgang til kalveskjul for næste år.

Af Ole Rasmussen

Skovbækgaards Tiroler Grauvieh

Temadag 2016 – Økologi

Efterårets temadag blev afholdt hos Benthe og Jens Møller Rasmussen, Harbovad ved Silkeborg lørdag den 8. oktober. Med cirka 16 fremmødte medlemmer kunne opbakningen være større, men de der troppede op, fik en inspirerende dag på en veldrevet bedrift.

Der var to temaer, som blev belyst på temadagen: Avl og økologi. Førstnævnte tog Jørgen Skov Nielsen, landskonsulent i Dansk Kødkvæg sig af. Jørgen forklarede, hvordan avlsarbejde drives og optimeres og lagde primært vægt på, at vejninger af kalve, kåringer af køer og indsættelse af tyrekalve til individprøve, hjælper avlen fremad. Raceforeningen følger fint ambitionen om at indsætte en kalv hvert andet år – faktisk er der indsat tre kalve de sidste tre år.

På kåringer og vejninger er der stadig noget at hente. Sådan er det også for andre racer. For de, der ikke kan eller af forskellige grunde ikke vil veje deres kalve, er der mulighed for at måle med bånd. Dette skal blot registreres, når vægten indberettes. For avlen er det interessante ikke den eksakte vægt på kalven men variationen mellem kalve. Gode kalve distancerer sig fra gennemsnittet og omvendt med de mindre gode kalve. Det er den variation, som skal frem.

Økologisk inspiration

Anden del af temadagen handlede om økologi. Benthe og Jens Møller Rasmussen startede med at lægge om i foråret 2015, fordi de tidligere har drevet deres landbrug efter forskrifterne i MVJ-ordningen. Så springet til økologi var ikke stort, men derimod en gevinst, mente Jens.

To rådgivere fra LMO gav en introduktion til økologisk produktion og svarede på de mange spørgsmål fra deltagerne. Økologi er ikke for alle, men for nogle kan det være en måde at optimere driften på. For andre kan det være et spørgsmål om ideologi.

Aktuelt er det muligt at opnå et tillæg på 5-10 kroner pr. kg kød, som sælges og på jorden er der et basis-økotillæg på 820 kroner samt mulighed for yderligere 500 kroner pr. hektar, hvis man har reduceret gødningsforbrug. Det vil de fleste, som har en ammeko med opdræt pr. hektar kunne opnå.

Efter spørgsmålene var det tid til at se bedriften. Bygningerne ligger i udkanten af de ni hektar jord, som hører til. Derudover har Benthe og Jens forpagtet yderligere fem hektar agerjord samt 7,5 hektar eng til afgræsning. Al grovfoder samles i wrapballer og valset korn samt mineraler købes hos en lokal, økologisk mælkeproducent. Der omlægges 1,5-3 hektar pr år med grønkorn/helsæd med udlæg.

Dyrene var i godt huld efter en sommer med masser af vækst i græsmarkerne, og der blev ivrigt diskuteret afstamninger samt at tyrene var studet. Ved at stude tyrene kan de gå sammen med kviekalvene helt frem til slagtning uden at det medfører uønskede drægtigheder. Tyrene studes samme dag, som de afhornes for at holde omkostningerne til dyrlægen nede. Det var nogle rigtig flotte dyr, vi så, og det kunne være spændende at høre Jens' evaluering af stude-metoden, når de første er slagtet til foråret.

Tak for en helt igennem god og hyggelig dag på en veldrevet bedrift med flotte dyr. Tak for god forplejning!

/Peter W. Mogensen, Nydam ved Tørring

Fakta om bedriften

- Otte køer plus to drægtige kvier
- Otte kalve, heraf tre kvier og fem stude
- Ejer ni hektar. Forpagter fem hektar agerjord og 7,5 hektar eng
- Løsdriftsstald

Sædlager status dec. 2016

Lager status for vores sædlager er at der er udsolgt af Cadinos. Der er stadig Casso, Antanus og Nonos.

Det forventes at blive solgt, hen over vinteren, og avlsudvalget vil igen hjemtage nye insemineringstyre.

Af Ole Rasmussen

Avlsudvalget.

Nyt fra Kassereren

Her i december vil i modtage jeres indbetalte moms retur. det er for nogens vedkommen 150 kr, og andre 125 kr. Dem der oprindeligt ikke har betalt noget får selvfølgelig ikke noget retur.

Jeg har dog ikke modtaget alles kontonumre, så dem der ikke modtager noget, skal undersøge om de har husket at sende kontonummeret til mig. I fik en mail i foråret herom.

Enkelte har skænket beløbet til foreningen. Det er også en mulighed, jeg skal blot vide om flere ønsker dette.

Kontingent opkrævningen vil som sidste år blive sendt ud som mail, PDF fil, som i kan udskrive, om i vil have familiemedlemskab, eller enkelt medlemskab.

Som noget nyt vil navnene blive rettet til på medlemslisten, så i bedes anføre indbetalerenes navne på indbetalingen.

Husk hvis i skifter e-mail adresse, så skal jeg have besked herom, både så i modtager Nyhedsbrevet De Grå sider, og alle de øvrige informationer fra foreningen.

God Jul

Ole Rasmussen

Kassereren

Dansk Tiroler Grauvieh

Afprøvning af tyre på Ålestrup

I år har vi igen haft gang i afprøvningen af vores unge tyre. I foråret blev tyren Leonado færdig, og der kom nogle spektakulære tal ud på ham.

1. årsvægten var ikke så god, som den tit har været, 499 kg, så det er i den lave ende.

Men tyren har alligevel bevist sit værd. Den kom ud med en tilvækst på 1,507 gram pr dag.

Ld arealet, størrelsen på rygmusklen er på 70,2, eller ca. 10 % lavere end de tidligere afprøvede tyre.

Det bedste er dog, med et rekord lavt foderforbrug. 4,66 FE/kg tilvækst.

Det er første gang Tiroler Grauvieh komme under 5 FE/kg tilvækst, så det beviser igen, at vores race kan følge med de andre kvægracer.

Tyren er afkom af Skovbækgaards Ebu, som er søn af den østrigske insemineringstyr Sebu, og moren er Jernvedlund Bitten, en ko efter Sall Uffe. Det er et afkom af godt avl og en god udvikling for vores race.

Der er igen i efteråret indsat endnu en tyr, Markmosens Marster. Det er afprøvning nr. 15, for vores race, og vi vil her igen kunne følge en spændende kombination af importsæd, og flere års avl.

Marsters første vejning, efter indsætning, viste en daglig tilvækst på 2.000 gram / dag. Ved anden vejning var den dog faldet til 1698 g/dag. Så der er noget at følge med i.

Vigtigt for indsætter, og vores avlsværdital er det, at vi anvender tyrene i avlen, enten ved at sælge den flere gange gennem tyrens liv, eller udleje den til andre avlere.

Det forbedre dyrets avlsværdital for både tyren selv, og hele dens afstamning.

At løbe med en afprøvet tyr er også bedre end at løbe med en uafprøvet. Det får også betydning for afkommet.

Her er det som altid, registreringerne der viser sit værd.

Af Ole Rasmussen

Skovbækgaards Tiroler Grauvieh

Forældreskabsbestemmelser – Stambog?

Hvad har en forældreskabsbestemmelse med stambogen at gøre?

v/ Rikke Vingborg, direktør og daglig leder af GenoSkan A/S

v/ Ann Margaret Sørensen SEGES P/S, konsulent for stambogen af kvæg, Kvæg IT.

Skal du have stambogsført en tyr og anvende den i avlsarbejdet, kræves det, at du via en DNA test kan dokumentere dyrets afstamning i forhold til mor og far, også kaldet en **forældreskabsbestemmelse**.

For alle pattedyr og mennesker gælder det, at vi arver halvdelen af vores genetiske arvemasse fra vores mor og den anden halvdel fra vores far. Når prøven for dyret er analyseret, sammenholdes DNA markørerne med forældrenes DNA markører. Dvs. vi skal altså kunne genfinde DNA markørerne hos begge forældre.

Sådan foregår forældreskabsbestemmelse af dyr

For at forældreskabsbestemme et dyr, skal vi bruge en prøve af både far, mor og afkom. Dvs. har du mor og afkom gående, skal vi have en prøve fra begge dyr. Er faren en stambogsført tyr, har vi dens genotyper i forvejen. Er det ene dyr solgt, skal du lave en aftale med ejeren om at få sendt en prøve ind af dyret. Er et af dyrene imidlertid slagtet, kan du fint anvende en kødprøve fra fryseren (ikke fars). Har et dyr tidligere været testet, har vi allerede en prøve, og du behøver ikke indsende en ny.

De DNA markører vi bruger til forældreskabsbestemmelse af kvæg i Danmark er bestemt internationalt. Dvs. importerer du avlsmateriale i form af importerede dyr, embryoner eller sæd, så skal dyret ikke testes igen her i Danmark, hvis de er korrekt testet i oprindelseslandet.

Forældreskabsbestemmelse af kvæg bestemmes oftest på baggrund af et øreklip, som du selv kan udtage. Prøven tages med en tang og kommes i et lille rør, der forsegles i det øjeblik prøven tages. Rør og tang kan købes hos GenoSkan A/S. Der kan også bruges øreklip udtaget i forbindelse med i sætning af øremærke, se mere på link www.oeremaerker.dk, og læs om de forskellige øremærketyper og bestilling under "Hjælp", hvor du finder "Vejledningen".

Ved modtagelse af prøverne bliver de registreret og sendt til analyse. Den del af prøven, som ikke bruges til analysen, bliver gemt i biobanken til evt. senere analyse. Hvis du f.eks. senere ønsker dyret testet for polledhed, skal der ikke indsendes en ny prøve.

Stemmer den registrerede afstamning overens med analysen, modtager du inden for ca. 2 uger et ID kort på dyret, hvor den korrekte afstamning fremgår. Stemmer oplysningerne i Kvægdatabasen ikke overens med resultatet af analysen modtager du et brev, hvori der er beskrevet, hvad der afvises. Ofte er der tale om en forbytning af dyr eller en fejlinseminering og ved at teste nogle flere dyr, kan vi som regel kortlægge, hvem der er forælder til hvem.

Hvis dyret er en tvilling, kan analysen ikke foretages på en blodprøve, da tvillinger af kvæg, kan have byttet blod i fostertilstanden, derfor kan vi få lavet en profil af det forkerte dyr. Så for tvillinger skal vi have en vævsprøve.

Afvielser

Der er nogle få afvielser fra ovenstående, hvis en kvie ønskes forældreskabsbestemt og moren er afgang uden en DNA-profil, kan sagen godt løses med en faderskabsbestemmelse. **Hvis det er en tyr, SKAL den være en forældreskabsbestemt**, dvs. moren skal laves indirekte. For at lave en DNA-profil indirekte skal vi bruge minimum fem afkom efter dyret. Dvs. er en mor afgang uden en DNA-profil, skal vi bruge prøver **af minimum fem andre** afkom efter hende. For nærmere beskrivelse kontakt venligst GenoScan A/S, tlf. 8999 2510, for pris og muligheder.

Der gives ikke dispensation for optagelse i stambogen ved manglende forældreskabsbestemmelse på en tyr, hvor moren er afgang uden en DNA-profil. Spørgsmål vedr. stambogen kontakt venligst Ann Margaret Sørensen, Stambogen for kvæg, Seges Kvæg It, tlf. 8740 5265.

Bestyrelsen og Co.

Formand

Bjarne Therkelsen

tlf.: 30363446

mail:

therkelsen.inge.bjarne@gmail.com

Næstformand

Jens Møller Rasmussen

tlf.: 25140745

mail: harbovad@dlgmail.dk

Sekretær

Karin Degn

tlf.: 40415513

mail: karin.degn@live.dk

Bestyrelsesmedlem

Henning Nissen

tlf.: 51511670

mail: hn@heisel.dk

Bestyrelsesmedlem

Jørgen Chr. Andersen

tlf.: 75 26 13 10

mail: landlyst@bbsyd.dk

Webmaster

Peter W. Mogensen

tlf.: 20230552

mail: winther.mogensen@gmail.com

Kassere

Ole Rasmussen

tlf.: 74822023

mail: skovbaekgaard@bbsyd.dk

Redaktør

Rune N. H. Andersen

tlf.: 21660994

mail: grauviehredaktion@gmail.com